

**VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS
INSPEKCIJOS VIRŠININKAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL BRANDUOLINĖS SAUGOS REIKALAVIMŲ BSR-1.3.1-2020 „AVARINĖS
PARENGTIES UŽTIKRINIMAS BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS OBJEKTUOSE“
PATVIRTINIMO**

2020 m. sausio 21 d. Nr. 22.3-18
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 4 straipsnio 4 punktu, 11 straipsnio 1 punktu, 23 straipsnio 1 dalimi, 38 straipsnio 5–8 dalimis, Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 19 straipsnio 3 dalimi:

1. T v i r t i n u Branduolinės saugos reikalavimus BSR-1.3.1-2020 „Avarinės parengties užtikrinimas branduolinės energetikos objektuose“ (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2008 m. spalio 24 d. įsakymą Nr. 22.3-107 „Dėl Avarinės parengties reikalavimų branduolinės energetikos objektą eksploatuojančiai organizacijai patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2020 m. gegužės 1 dieną.

Viršininkas

Michail Demčenko

PATVIRTINTA
Valstybinės atominės energetikos
saugos inspekcijos viršininko
2020 m. sausio 21 d.
įsakymu Nr. 22.3-18

**BRANDUOLINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI BSR-1.3.1-2020
„AVARINĖS PARENGTIES UŽTIKRINIMAS BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS
OBJEKTUOSE“**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.3.1-2020 „Avarinės parengties užtikrinimas branduolinės energetikos objektuose“ (toliau – Reikalavimai) nustato reikalavimus branduolinės energetikos objektų (toliau – BEO) avarinės parengties funkcijoms ir infrastruktūrai.

2. Reikalavimai taikomi Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nurodytų licencijų turėtojams (toliau – Licencijos turėtojas).

3. Reikalavimų 14.3, 24.1, 24.5, 24.7, 24.12 papunkčiai netaikomi Licencijos turėtojams, kai BEO, įskaitant uždarytą radioaktyviųjų atliekų atliekyną, vykdamas Reikalavimų 4.1 papunktyje nurodyto teisės akto 30 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodytą galimų branduolinių ir radiologinių avarių branduolinės energetikos objekte padarinių analizę yra priskirtas III avarinės parengties kategorijai.

**II SKYRIUS
NUORODOS**

4. Reikalavimuose pateiktos nuorodos į šiuos teisės aktus:

4.1. Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymas;

4.2. Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymas;

4.3. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas;

4.4. Valstybinis gyventojų apsaugos planas branduolinės ar radiologinės avarijos atveju, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 99 „Dėl Valstybinio gyventojų apsaugos plano branduolinės ar radiologinės avarijos atveju patvirtinimo“;

4.5. Lietuvos higienos norma HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 663 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“;

4.6. Lietuvos higienos norma HN 99:2019 „Gyventojų apsauga įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. V-1040 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 99:2019 „Gyventojų apsauga įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai“ patvirtinimo“;

4.7. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.9.3-2016 „Radiacinė sauga branduolinės energetikos objektuose“, patvirtinti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos (toliau – VATESI) viršininko 2011 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 22.3-95 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.9.3-2016 „Radiacinė sauga branduolinės energetikos objektuose“ patvirtinimo“;

4.8. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.5.1-2019 „Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimas“, patvirtinti VATESI viršininko 2015 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 22.3-216 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.5.1-2019 „Branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimas“ patvirtinimo“;

4.9. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-2.1.2-2010 „Bendrieji atominių elektrinių su RBMK-1500 tipo reaktoriais saugos užtikrinimo reikalavimai“, patvirtinti VATESI viršininko 2010

m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 22.3-16 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-2.1.2-2010 „Bendrieji atominų elektrinių su RBMK-1500 tipo reaktoriais saugos užtikrinimo reikalavimai“ patvirtinimo“;

4.10. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.4.4-2019 „Asmenų, veikiančių branduolinės energetikos sektoriuje, patirties naudojimas“, patvirtinti VATESI viršininko 2019 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 22.3-148 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.4.4-2019 „Asmenų, veikiančių branduolinės energetikos sektoriuje, patirties naudojimas“ patvirtinimo“;

4.11. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.4.3-2017 „Licencijuojamą veiklą branduolinės energetikos srityje vykdančių organizacijų žmogiškieji ištekliai“, patvirtinti VATESI viršininko 2017 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 22.3-160 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.4.3-2017 „Licencijuojamą veiklą branduolinės energetikos srityje vykdančių organizacijų žmogiškieji ištekliai“ patvirtinimo“.

III SKYRIUS SĄVOKOS

5. Reikalavimuose vartojamos sąvokos:

5.1. **Branduolinę ir (ar) radiologinę avariją ar incidentą likviduojantis darbuotojas** – asmuo, vykdančias branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos ar incidento likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbus, įskaitant civilinės saugos sistemos pajėgų darbuotojus.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

5.2. **Branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos ar incidento padarinių švelninimas** – veiksmai įvykus branduolinei ir (ar) radiologinei avarijai ar incidentui, kurių tikslas – mažinti galimą apšvitą ar radionuklidų išmetimą į aplinką branduolinės energetikos objekto aikštelėje ar už jos ribų.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

5.3. **Kritinės reagavimo funkcijos** – veiksmai, apimantys branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos ar incidento klasifikavimą ir informacijos apie juos pateikimą, avarinės parengties reagavimo fazės inicijavimą ir valdymą, padarinių sušvelninimą, branduolinę ir (ar) radiologinę avariją ar incidentą likviduojančių darbuotojų apsaugą, skubių apsaugomųjų veiksmų taikymą.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

5.4. **Pasirengimo fazė** – laikotarpis, kuriuo parengiamos avarinės parengties priemonės, skirtos branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos ar incidento padariniams veiksmingai sumažinti, ir kuris apima avarinės parengties plano bei avarinės parengties organizacijos priemonių bei kompetencijų parengimą, jų nuolatinį palaikymą bei išbandymą pratybų metu.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

5.5. **Reagavimo fazė** – laikotarpis nuo branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos ar incidento pradžios iki avarinio reagavimo priemonių taikymo pabaigos.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

5.6. Kitos Reikalavimuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Reikalavimų II skyriuje nurodytuose teisės aktuose ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose branduolinę ir civilinę saugą.

IV SKYRIUS

LICENCIJOS TURĖTOJO AVARINĖS PARENGTIES UŽDUOTYS

6. Licencijos turėtojas privalo užtikrinti branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų bei incidentų (toliau – avarija) prevenciją, o, joms įvykus, – pasirengimą nedelsiant:

6.1. vykdyti priemones, kad BEO būtų grąžintas į būseną, kurioje užtikrinamas ilgalaikis saugos funkcijų vykdymas (toliau – saugi būseną);

6.2. apsaugoti žmones, esančius BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje;

6.3. švelninti branduolinės ir (ar) radiologinės avarijos ar incidento padarinius (toliau – avarijos padarinių švelninimas);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

6.4. atlikti avarijos klasifikavimą;

6.5. informuoti apie avariją VATESI ir, vadovaujantis Reikalavimų 4.4 papunktyje nurodytu teisės aktu, kitas valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, dalyvaujančias reagavime į avariją;

6.6. pasitelkti į pagalbą civilinės saugos sistemos pajėgas ir priemones avarijai likviduoti;

6.7. avarijų padarinių švelninimui ir avarijų padarinių likvidavimui įsigyti reikalingas paslaugas, darbus ir (ar) priemones iš už BEO aikštelės ribų esančių fizinių ir (ar) juridinių asmenų;

6.8. vykdyti taršos radionuklidais stebėseną BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje.

7. Licencijos turėtojas turi turėti priemones ir žmogiškuosius išteklius Reikalavimų 6 punkte nurodytoms avarinės parengties užduotims įgyvendinti.

8. Licencijos turėtojas turi sudaryti avarinės parengties organizaciją Reikalavimų V skyriuje nustatytoms funkcijoms atlikti.

V SKYRIUS

REIKALAVIMAI AVARINĖS PARENGTIES ORGANIZACIJOS FUNKCIJOMS

PIRMASIS SKIRSNIS

AVARIJOS VALDYMO VEIKSMAI

9. Siekdamas užtikrinti avarijos valdymo veiksmus, Licencijos turėtojas turi:

9.1. nustatyti kriterijus reagavimo fazės pradžiai bei pabaigai;

9.2. turėti procedūras, priemones ir žmogiškuosius išteklius, užtikrinančius perėjimą nuo normalaus BEO eksploatavimo ar eksploatavimo nutraukimo bei radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūros veiksmų prie avarijos valdymo ir jos likvidavimo veiksmų;

9.3. užtikrinti saugos funkcijų vykdymą avarijos valdymo metu;

9.4. užtikrinti kitų BEO, esančių BEO aikštelėje, kurioje įvyko avarija, ir veiklų, nepaveiktų avarijos, vykdymą BEO aikštelėje, kurioje įvyko avarija, saugią būseną;

9.5. užtikrinti fizinės saugos funkcijų ir su fizine sauga susijusių sistemų veikimą avarijos metu;

9.6. užtikrinti visų BEO, civilinės saugos sistemos pajėgų bei kitų organizacijų darbuotojų, reaguojančių į avariją, veiksmų BEO aikštelės teritorijoje ir jo sanitarinės apsaugos zonoje koordinavimą;

9.7. nustatyti visų BEO darbuotojų, vykdančių reagavimą į avariją, funkcijas bei išteklius, skirtus toms funkcijoms įgyvendinti, ir nustatyti kokias civilinės saugos sistemos pajėgas reikės pasitelkti;

9.8. užtikrinti avarijų valdymą vienu metu įvykus avarijai keliuose Licencijos turėtojai priklausančiuose BEO ir (ar) keliuose to paties BEO įrenginiuose.

ANTRASIS SKIRSNIS

AVARIJŲ KLASIFIKAVIMAS IR ANKSTYVASIS PERSPĖJIMAS

10. Siekdamas užtikrinti avarijų klasifikavimą, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų informavimą bei Licencijos turėtojo avarinės parengties organizacijos veiklos inicijavimą, Licencijos turėtojas turi:

10.1. turėti procedūras ir priemones, skirtas klasifikuoti avarijas;

10.2. turėti procedūras ir priemones leidžiančias, atlikus avarijos klasifikavimą, nedelsiant inicijuoti avarinio reagavimo veiksmus bei informuoti VATESI ir kitas reagavime į avariją dalyvaujančias valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas;

10.3. išbandyti VATESI ir kitų reagavime į avariją dalyvaujančių valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų informavimo priemones ir procedūras;

10.4. kiekvienai avarijos klasei nustatyti avarinio veikimo lygius ir reagavimo veiksmus;

10.5. turėti procedūras ir priemones, skirtas nuolat vertinti avarijos eigą, o pasikeitus aplinkybėms – iš naujo atlikti avarijos klasifikavimą;

10.6. turėti procedūras, kaip, vadovaujantis pirminiu pranešimu apie avariją, skubiai sušaukti Licencijos turėtojo avarinės parengties organizacijos narius;

10.7. parengti pirminio pranešimo apie avariją ir papildomų pranešimų teikimo VATESI formas.

11. Avarinio veikimo lygiai turi būti nustatyti atsižvelgiant į visus pradinius įvykius, nustatytus BEO saugos analizės ataskaitoje bei galimų branduolinių ir radiologinių avarijų branduolinės energetikos objekte padarinių analizės ataskaitoje.

TREČIASIS SKIRSNIS AVARIJOS PADARINIŲ ŠVELNINIMAS

12. Siekdamas užtikrinti avarijos padarinių švelninimą, Licencijos turėtojas turi:

12.1. parengti metodus ir priemones avarijos priežastčiai bei padariniams nustatyti;

12.2. parengti procedūras ir priemones, kurios užkirstų kelią avarijos vystymuisi ir BEO grąžintų į saugią būseną;

12.3. parengti procedūras ir priemones, skirtas avarijos padariniams švelninti avarijos vietoje, išvengti nekontroliuojamo radionuklidų išmetimo į aplinką arba, jei nėra įmanoma jo išvengti, jį sumažinti;

12.4. parengti procedūras ir priemones, skirtas BEO darbuotojų, branduolinę ir (ar) radiologinę avariją ar incidentą likviduojančių darbuotojų (toliau – avariją likviduojantys darbuotojai) ir gyventojų apšvitai išvengti arba jai sumažinti;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

12.5. nustatyti ryšio tarp BEO padalinių, dalyvaujančių reagavime į avariją, būdus bei turėti tam skirtas priemones. Licencijos turėtojas turi užtikrinti, kad šios ryšio priemonės veiks ir avarijos metu;

12.6. avarinės parengties plane nustatyti, kaip ir kada bus pasitelkiami avariją likviduojantys darbuotojai bei kitos civilinės saugos sistemos pajėgos ir priemonės avarijai likviduoti, koku būdu jie bus informuojami apie esamą avariją, jos aplinkybes bei keliamą pavojų sveikatai ir kaip jie galės patekti į BEO;

12.7. numatyti, kaip ir kada bus pasitelkiami avarijų valdymui, avarijų padarinių švelninimui ir avarijų padarinių likvidavimui įsigyti reikalingos paslaugos, darbai ir (ar) priemonės iš už BEO aikštelės ribų esančių fizinių ir (ar) juridinių asmenų;

12.8. parengti vietas darbuotojų ir avariją likviduojančių darbuotojų dezaktyvavimui, pasirinkti dezaktyvavimo metodus ir išteklius.

13. Avarijos padarinių švelninimo priemonės turi būti parinktos atsižvelgiant į visas įmanomas neigiamas sąlygas, kurias nulemtų BEO aikštelėje ar už jos ribų galintys įvykti gamtiniai ar žmogaus veiklos galimi sukelti įvykiai (toliau – išoriniai pavojai) ir avarijos BEO, įskaitant

avarijas skirtinguose BEO vienu metu, kurios galėtų apriboti šių priemonių taikymo veiksmingumą ar daryti joms įtaką.

KETVIRTASIS SKIRSNIS SKUBŪS APSAUGOMIEJI VEIKSMAI

14. Siekdamas užtikrinti skubiems apsaugomiesiems veiksams skirtų priemonių planavimą, Licencijos turėtojas turi:

14.1. turėti procedūras ir priemones, skirtas operatyviai identifikuoti pradinius įvykius BEO, apšvitos ir radioaktyviųjų bei kitų pavojingų medžiagų išmetimo kelius, radiologines sąlygas BEO ir Reikalavimų 14.3 papunktyje nustatytu atveju, už jo sanitarinės apsaugos zonos ribų, identifikuoti bet kokią tikrą ar potencialią BEO darbuotojų, avariją likviduojančių darbuotojų bei gyventojų apšvitą;

14.2. nustatyti galimybę Reikalavimų 14.1 papunktyje nurodytą informaciją panaudoti atliekant avarijos padarinių švelninimą, atliekant avarijos klasifikavimą, numatant apsaugomųjų veiksmų taikymą BEO ir Reikalavimų 14.3 papunktyje nustatytu atveju, už jų sanitarinės apsaugos zonos ribų, identifikuojant asmenis, nukentėjusius nuo jonizuojančiosios spinduliuotės, kuriems reikalinga medicininė pagalba;

14.3. užtikrinti, kad, priklausomai nuo avarijos klasės, kol Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija nepateikė rekomendacijų dėl skubių apsaugomųjų veiksmų taikymo gyventojams, Licencijos turėtojas nedelsdamas pateiks pirmines rekomendacijas valstybės institucijoms ir įstaigoms ir savivaldybių, patenkančių į prevencinių apsaugomųjų veiksmų zoną ir skubių apsaugomųjų veiksmų zoną, institucijoms ir įstaigoms dėl skubių apsaugomųjų veiksmų taikymo gyventojams;

14.4. nustatyti būdus ir turėti priemones BEO bei jų sanitarinės apsaugos zonose esančių žmonių išpėjimui apie avariją bei skubių apsaugomųjų veiksmų taikymui;

14.5. nustatyti žmonių, esančių BEO, susirinkimo vietas, kuriose reagavimo fazės metu atliekama radiologinė stebėseną;

14.6. BEO patalpose ir aikštelėje įrengti evakuacijos maršrutus, kuriais, įvykus avarijai, BEO darbuotojai ir kiti teisėtai BEO esantys žmonės galėtų pasišalinti iš BEO patalpų ir aikštelės. Šie keliai turi būti tvarkingi (pavyzdžiui, juose negali būti pašalinių daiktų, galinčių trukdyti žmonių judėjimui), pažymėti, užtikrintas jų apšvietimas ir vėdinimas taip, kad žmonės galėtų nesunkiai ir saugiai jais pasinaudoti bet kuriuo paros metu;

14.7. užtikrinti pirmosios pagalbos nukentėjusiems BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje teikimą bei skubių apsaugomųjų veiksmų įgyvendinimą;

14.8. užtikrinti ryšio priemones, skirtas teikti informaciją žmonėms, esantiems BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje, apie skubių apsaugomųjų veiksmų įgyvendinimą avarijos metu;

14.9. nustatyti kriterijus kiekvienam skubiajam apsaugomajam veiksmui nutraukti.

PENKTASIS SKIRSNIS AVARIJĄ LIKVIDUOJANČIŲ DARBUOTOJŲ APSAUGA

15. Siekdamas užtikrinti avariją likviduojančių darbuotojų apsaugą, Licencijos turėtojas turi:

15.1. turėti darbuotojus, būtinus įgyvendinti apsaugomuosius veiksmus BEO, užtikrinant šių darbuotojų apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės ir švelninant avarijos padarinius;

15.2. nustatyti avariją likviduojančių darbuotojų informavimo tvarką apie apšvitos riziką ir jonizuojančiosios spinduliuotės poveikį;

15.3. įvertinti ir nustatyti sveikatai pavojingas sąlygas, kuriose avariją likviduojantiems darbuotojams BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje gali tekti vykdyti reagavimo funkcijas;

15.4. nustatyti avariją likviduojančių darbuotojų gautų dozių kontrolės ir įvertinimo tvarką, leidžiančią kontroliuoti avarijos metu avariją likviduojančių darbuotojų gautas dozes ir, viršijus Reikalavimų 4.5 papunktyje nurodytame teisės akte nustatytas dozių ribas, nutraukti jų veiklą

avarijų likvidavimo darbuose, kuriuos atliekant galima papildoma apšvita;

15.5. nustatyti tvarką, kaip informacija apie gautas dozes likviduojant avariją bei galimą jų poveikį sveikatai bus pateikta avariją likviduojantiems darbuotojams;

15.6. turėti priemones, skirtas užtikrinti medicininę ir psichologinę pagalbą avariją likviduojantiems darbuotojams;

15.7. turėti priemones, skirtas užtikrinti bendradarbiavimą avarinės parengties srityje su ūkio subjektais, esančiais BEO sanitarinės apsaugos zonoje, įskaitant bendrą mokymų ir pratybų vykdymą;

15.8. turėti priemones, užtikrinančias ūkio subjektų, esančių BEO sanitarinės apsaugos zonoje, informavimą įvykus avarijai BEO bei rekomendacijų dėl skubių apsaugomųjų veiksmų taikymo teikimą;

15.9. apmokyti avariją likviduojančius darbuotojus reaguoti į avarijas ir jas likviduoti;

15.10. prieš pradėdant reagavimo į avariją darbus, instrukuoti ir apmokyti tuos avariją likviduojančius darbuotojus, kurie pasirengimo fazės metu nebuvo įtraukti į Licencijos turėtojo avariją likviduojančių darbuotojų sąrašus, vykdyti jiems priskirtas funkcijas;

15.11. turėti priemones, užtikrinančias avariją likviduojančių darbuotojų, vykdančių reagavimo funkcijas, apsaugą nuo sveikatai pavojingų sąlygų ir aprūpinti priemonėmis, skirtomis sumažinti avarijas likviduojančių darbuotojų apšvitą;

15.12. Licencijos turėtojo nustatytu periodiškumu tikrinti avariją likviduojančių darbuotojų pasirengimą vykdyti jiems paskirtas funkcijas.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

MEDICININĖS PAGALBOS BEO IR JO SANITARINĖS APSAUGOS ZONOJE ESANTIEMS ŽMONĖMS UŽTIKRINIMAS

16. Siekdamas užtikrinti medicininę pagalbą BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje esantiems žmonėms, Licencijos turėtojas turi:

16.1. užtikrinti, kad būtų pirmosios pagalbos suteikimo priemonės ir ištekliai BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje nukentėjusiems (užterštiems radioaktyviosiomis medžiagomis, apšvitintiems arba sužeistiems) žmonėms;

16.2. turėti arba numatyti galimybę operatyviai pasitelkti transporto priemones, sužeistiesiems išgabenti iš BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonos;

16.3. būti nusistatęs vietas, kur bus gabenami ir gydomi užteršti radioaktyviosiomis medžiagomis, apšvitinti ir (arba) sužeisti žmonės;

16.4. kai Reikalavimų 16.1 papunktyje numatytų priemonių ir išteklių nepakanka, numatyti galimybę operatyviai juos pasitelkti iš gydymo įstaigų.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

BENDRAVIMAS SU VISUOMENE IR ŽINIASKLAIDA

17. Siekdamas užtikrinti bendravimą su žiniasklaida ir gyventojais, Licencijos turėtojas turi:

17.1. teikti informaciją gyventojams apie BEO avarinės parengties planuose numatytas priemones, galinčias turėti įtakos įprastinėms gyvenimo sąlygoms;

17.2. avarijos metu užtikrinti informacijos pateikimą žiniasklaidai;

17.3. turėti informacijos teikimo priemones, užtikrinančias informacijos teikimą net ir įvykus sunkiosioms avarijoms, kai dėl išorinių pavojų (pavyzdžiui, žemės drebėjimas, potvynis) yra pažeistos įprastinės komunikavimo priemonės;

17.4. užtikrinti, kad nebus paviešinta įslaptinta informacija;

17.5. koordinuoti informacijos pateikimą gyventojams ir žiniasklaidai su valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centru;

17.6. turėti priemones, užtikrinančias, kad gyventojams ir žiniasklaidai teikiama informacija būtų aiški ir suprantama;

17.7. turėti priemonės, skirtas klaidingos informacijos indentifikavimui bei gandų valdymui.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

18. Licencijos turėtojas turi būti pasirengęs tvarkyti radioaktyvias atliekas BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje, susidariusias dėl avarijos padarinių likvidavimo ir apsaugomųjų veiksmų taikymo.

19. Radioaktyviųjų atliekų identifikavimas, rūšiavimas ir klasifikavimas turi būti atliekamas vadovaujantis VATESI branduolinės saugos reikalavimais, taikomais radioaktyviųjų atliekų tvarkymui BEO.

DEVINTASIS SKIRSNIS KITI REIKALAVIMAI AVARINĖS PARENGTIES ORGANIZACIJOS FUNKCIJOMS

20. Licencijos turėtojas turi nustatyti kriterijus ir sąlygas, leidžiančias avariją BEO laikyti pasibaigusia.

21. Siekiant užkirsti kelią avarijoms, kitiems saugai svarbiems neįprastiesiems įvykiams, išvengti jų pasikartojimo bei užtikrinti saugą BEO ir toliau ją gerinti, Licencijos turėtojas privalo sistemingai analizuoti savo ir kitų asmenų, eksploatuojančių BEO ar vykdančių jų eksploatavimo nutraukimą bei vykdančių uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūrą, patirtį vadovaudamasis Reikalavimų 4.10 papunktyje nurodytu teisės aktu.

VI SKYRIUS REIKALAVIMAI AVARINĖS PARENGTIES ORGANIZACIJAI

PIRMASIS SKIRSNIS AVARINĖS PARENTIES ORGANIZACIJOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

22. Licencijos turėtojas turi nustatyti reikalavimus avarinės parengties organizacijos darbuotojų kompetencijai ir nustatyti atsakomybę už:

- 22.1. BEO avarinio planavimo koordinavimą;
- 22.2. avarinio reagavimo fazės inicijavimą bei nutraukimą;
- 22.3. apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės ir radiacinės saugos priemonių įgyvendinimą;
- 22.4. fizinę saugą ir jos priemonių įgyvendinimą;
- 22.5. informacijos apie avariją pateikimą VATESI;
- 22.6. avarinių tarnybų BEO sukūrimą ir palaikymą bei jų veiksmų koordinavimą;
- 22.7. techninę įrangą, leidžiančią BEO eksploatuojantiems, vykdančiams eksploatavimo nutraukimą ar prižiūrintiems uždarytą radioaktyviųjų atliekų atliekyną darbuotojams švelninti avarijos padarinius;
- 22.8. BEO būklės ir aplinkos radiologinių duomenų įvertinimą;
- 22.9. civilinės saugos sistemos pajėgų ir priemonių avarijos likvidavimui pasitelkimą į pagalbą ir sąlygų joms patekti į BEO sudarymą;
- 22.10. ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo funkcijų vykdymą;
- 22.11. žmonių, esančių BEO ir jų sanitarinės apsaugos zonose, evakavimą;
- 22.12. medicininės pagalbos, apšvitą gavusiems, radioaktyviosiomis medžiagomis užterštiems ar kitaip nukentėjusiems žmonėms, organizavimą;
- 22.13. darbuotojų, užterštų radioaktyviosiomis medžiagomis, kontrolę ir dezaktyvavimą;
- 22.14. avariją likviduojančių darbuotojų, dirbsiančių ir (ar) dirbančių radioaktyviosiomis medžiagomis užterštoje zonoje, pasitelkimą, apšvitos dozių kontrolę, aprūpinimą avarijos

likvidavimui skirta įranga ir individualiosiomis apsaugos priemonėmis;

22.15. BEO ir jų sanitarinės apsaugos zonos esančių žmonių perspėjimą apie avariją;

22.16. informacijos pateikimą žiniasklaidai;

22.17. perėjimo nuo reagavimo fazės iki avarinės parengties priemonių taikymo pabaigos veiksmų planavimą;

22.18. darbuotojų skydliaukės blokavimo jodu organizavimą įvykus avarijai, kuriai vystantis galimas radioaktyviojo jodo pasklidimas BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje;

22.19. vadovavimą avarijos likvidavimui bei tai, koku būdu ir pagal kokius kriterijus vadovavimas perduodamas kitam asmeniui, jei tai reikia daryti dėl priežasčių, susijusių su avarija.

ANTRASIS SKIRSNIS

AVARINĖS PARENGTIES ORGANIZACIJOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

23. Organizuodamas avarinės parengties organizacijos veiklą, Licencijos turėtojas turi:

23.1. patvirtinti avarinės parengties organizacijos struktūrą ir nustatyti sąsajas tarp avarinės parengties organizacijos struktūrinių padalinių;

23.2. nustatyti, koku būdu bus koordinuojami veiksmai tarp avarinės parengties organizacijos padalinių;

23.3. nustatyti kiekvieno avarinės parengties organizacijos struktūrinio padalinio funkcijas ir atsakomybę;

23.4. nustatyti, koku būdu bus koordinuojami BEO avarinės parengties organizacijos struktūrinių padalinių veiksmai su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, dalyvaujančiomis reagavime į avariją;

23.5. prieš įtraukiant BEO darbuotoją į avarinės parengties organizacijos veiklą, įvertinti jo tinkamumą (kompetenciją, fizines ir psichologines galimybes) vykdyti jam avarinės parengties organizacijoje priskirtas funkcijas;

23.6. turėti kiekvienam avarinės parengties organizacijos nariui pavaiduojantį asmenį, galintį perimti jo vykdomas funkcijas keičiantis pamainai ar susidarius situacijai, kai pagrindinis avarinės parengties organizacijos narys negali vykdyti savo funkcijų;

23.7. užtikrinti, kad asmenims, vykdantiems kritinės reagavimo funkcijas, nėra priskirtos papildomos funkcijos, galinčios sumažinti kritinių funkcijų vykdymo užtikrinimo veiksmingumą;

23.8. avarinės parengties plane nustatyti BEO struktūrinius padalinius, kurie dalyvaus avarijos likvidavime;

23.9. turėti darbuotojus, BEO esančius 24 valandas per parą ir galinčius įvykus avarijai nedelsiant pradėti vykdyti reagavimo į avariją funkcijas;

23.10. turėti tokį darbuotojų skaičių, kad likviduojant avariją jų pakaktų dirbant 24 valandas per parą, visą avarijos valdymo ir jos padarinių likvidavimo laiką, vienu metu įvykus avarijai keliuose Licencijos turėtojų priklausančiuose BEO ir (ar) keliuose to paties BEO įrenginiuose;

23.11. užtikrinti, kad vykdant avarinės parengties plane numatytus veiksmus jame numatytos priemonės bus veiksmingos, o išteklių pakaks tuo atveju, jei BEO aikštelėje ir (ar) jos aplinkoje dėl išorinių pavojų bus apgadinti ar sugriauti pastatai, sugadintos ryšio priemonės, vandens bei elektros tiekimas, apgadinti arba nepravažiuojami keliai.

TREČIASIS SKIRSNIS

AVARINĖS PARENGTIES ORGANIZACIJOS MATERIALINIS-TECHNINIS APRŪPINIMAS

24. Siekdamas užtikrinti materialinį-techninį aprūpinimą, avarijų valdymo įrangos, ryšių sistemų ir išteklių planavimą, Licencijos turėtojas turi:

24.1 turėti priemones ir procedūras, užtikrinančias, kad avarinės parengties organizacija galės vykdyti savo funkcijas, kai BEO ir (ar) už jo sanitarinės apsaugos zonos ribų esantys pastatai yra apgadinti ar sugriauti, ryšio priemonės, vandens bei elektros tiekimas yra sutrikę, keliai apgadinti

arba nepravažiuojami;

24.2. turėti procedūras, avarijų eigos analizės priemonės ir kompiuterines programas avarinio reagavimo funkcijoms įgyvendinti;

24.3. turėti įrankius, priemones, atsargas, įrangą, ryšių sistemas, dokumentus, reikalingus avarinės parengties organizacijos funkcijoms atlikti;

24.4. turėti atsarginę avarijos likvidavimo įrangą, alternatyvias vandens bei elektros tiekimo sistemas;

24.5. užtikrinti, kad BEO turima infrastruktūra, skirta reaguoti į avarijas, galėtų būti panaudota reagavimo į avariją už sanitarinės apsaugos zonos ribų stebėsenai ir vertinimui;

24.6. prieš įvežant branduolinio kuro ciklo medžiagas į BEO aikštelę, įrengti BEO avarijų valdymo centrą, skirtą valdyti avarijas BEO ir sanitarinės apsaugos zonoje, galinti užtikrinti avarinės parengties organizacijos veiklą (elektros energijos tiekimas, prietaisai, ryšio priemonės, dokumentai, būtini įgyvendinant avarinės parengties planus), darbuotojų apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės bei kitų avarijos padarinių avarijų, įskaitant sunkiąsias (neprojektines) avarijas, metu ir esant išoriniams pavojams, bei darbuotojų apšvitos stebėseną ir kontrolę;

24.7. BEO avarijų valdymo centrą aprūpinti įranga ir darbuotojais ir nustatyti funkcijas, skirtas palaikyti bei koordinuoti energijos bloko valdymo pulto ir atsarginio valdymo pulto darbuotojų veiksmus;

24.8. įdiegti sistemą, leidžiančią kontroliuoti darbuotojų patekimą į avarijų valdymo centrą;

24.9. turėti ryšio priemones, skirtas BEO padalinių, dalyvaujančių reagavime į avariją, komunikavimui;

24.10. nustatyti metodiką ir turėti įrangą, skirtą avarijos vystymosi eigos ir jos galimų padarinių įvertinimui;

24.11. turėti techninę įrangą BEO, kuri leistų veiksmingai švelninti avarijos padarinius ir būtų lengvai prieinama darbuotojams;

24.12. turėti priemones ir įrenginius, leidžiančius atlikti dirvožemio ir vandens bandinių analizę stacionarioje arba mobiliojoje laboratorijoje, esančioje už skubių apsaugomųjų veiksmų zonos ribos, jei BEO esantys įrenginiai, skirti atlikti bandinių analizę, tampa neprieinami arba užteršti radioaktyviosiomis medžiagomis;

24.13. turėti priemones, leidžiančias stebėti jonizuojančiosios spinduliuotės lygį BEO viduje, jo aikštelėje bei sanitarinės apsaugos zonoje;

24.14. turėti sistemą, galinčią nustatyti pradinius įvykius, galinčius sukelti avariją;

24.15. turėti pagrindinę ir dubliuojančią įrangą, kuria informacija avarijos metu bus teikiama BEO darbuotojams, VATESI, kitoms reagavime į avariją dalyvaujančioms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms bei visuomenei;

24.16. turėti individualiąsias apsaugos priemones avariją likviduojantiems darbuotojams;

24.17. užtikrinti avarinei parengčiai skirtų priemonių parengtumą ir jį reguliariai tikrinti (pavyzdžiui, atliekant vizualinę apžiūrą, patikrinant jų galiojimo terminus, jei tokie nustatyti, įvertinti techninę būklę bei atitiktį gamintojų nustatytoms specifikacijoms) Licencijos turėtojo avarinę parengtį reglamentuojančių vadybos sistemos dokumentų nustatyta tvarka. Avarinei parengčiai skirtos priemonės turi būti išbandomos pratybų metu;

24.18. užtikrinti, kad avarinės parengties planas, visos avarinės parengties instrukcijos, informacinė medžiaga, dokumentai, reikalingi avarinės parengties funkcijoms vykdyti, būtų prieinami tose vietose, kur šios funkcijos vykdomos;

24.19. nustatyti tvarką, kaip bus išbandomos avarinės parengties priemonės, kompiuterinės programos bei galimų avarijos padarinių prognozavimo įrankiai, siekiant įvertinti jų patikimumą bei paklaidas, atliekant avarijos padarinių prognozavimą ir reagavimo veiksmų taikymo planavimą;

24.20. turėti procedūras, skirtas užtikrinti įrankių, priemonių, atsargų, įrangos, ryšių sistemų, dokumentų, reikalingų avarinės parengties organizacijos funkcijoms vykdyti, nuolatinę priežiūrą bei palaikymą, užtikrinant, kad jos bus prieinamos avarijų metu suirus BEO infrastruktūrai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

BEO AVARINĖS PARENGTIES ORGANIZACIJOS MOKYMAI IR PRATYBOS

25. Siekdamas užtikrinti BEO avarinės parengties organizacijos mokymų ir pratybų planavimą ir vykdymą, darbuotojų kvalifikaciją, Licencijos turėtojas turi:

25.1. nustatyti, kokių žinių ir įgūdžių reikia, kad BEO darbuotojai būtų parengti reaguoti į avarijas;

25.2. parengti mokymo ir pratybų programas žinioms ir įgūdžiams, kaip reaguoti į avarijas ir išorinius pavojus, įgyti ir tobulinti, kuriose nurodomos mokymų ir pratybų sąrašas, temos ir terminai;

25.3. užtikrinti, kad Reikalavimų 25.2 papunktyje nurodyti mokymai ir pratybos būtų organizuojami Licencijos turėtojo nustatytu periodiškumu;

25.4. užtikrinti, kad reagavimo į avarijas ir išorinius poveikius būtų mokomi visi avarinės parengties organizacijos nariai;

25.5. išlavinti BEO darbuotojų gebėjimus veikti avarijų atvejais ir esant išoriniams poveikiams;

25.6. patikrinti komunikaciją su už BEO aikštelės ribų esančiais fiziniais ar juridiniais asmenimis, kurių paslaugas planuojama pasitelkti vykdant avarinės parengties planą;

25.7. patikrinti komunikaciją su Reikalavimų 4.4 papunktyje nurodytame teisės akte nurodytomis valstybės ir savivaldybių institucijomis;

25.8. atnaujinti mokymo ir pratybų programas atsižvelgiant į patirtį, įgytą pratybų ar avarijų metu;

25.9. vertinti mokymų ir pratybų veiksmingumą bei pritaikyti jo rezultatus rengiant ir atnaujinant mokymų ir pratybų programas;

25.10. užtikrinti, kad BEO darbuotojai yra apmokyti ir pratybų metu praktiškai patikrintas jų gebėjimas reaguoti į avariją prieš pradedant BEO eksploatavimą, BEO eksploatacijos nutraukimą ar uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūrą;

25.11. užtikrinti, kad BEO darbuotojai, atsakingi už kritinės reagavimo funkcijas, bent kartą per metus dalyvautų avarinės parengties pratybose;

25.12. Licencijos turėtojo nustatytu periodiškumu organizuoti pratybas, kurių metu treniruojamasi likviduoti avarijas viename Licencijos turėtojai priklausančiame BEO ir vienu metu keliuose Licencijos turėtojai priklausančiuose BEO;

25.13. priklausomai nuo pratybų scenarijaus į pratybas pakviesti pasirengime ir reagavime į BEO avarijas dalyvaujančių organizacijų ir valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų atstovus bei visuomenės ir žiniasklaidos atstovus.

26. Mokymo programų rengimas, peržiūra ir atnaujinimas atliekamas vadovaujantis Reikalavimų 4.11 papunktyje nurodyto teisės akto reikalavimais.

27. Mokymo metodai ir priemonės turi atitikti Reikalavimų 4.11 papunktyje nurodyto teisės akto reikalavimus.

28. Darbuotojai, neįtraukti į avarinės parengties organizaciją, mokomi, kaip elgtis grėsiant ar įvykus avarijai, vadovaujantis Reikalavimų 4.11 papunktyje nurodytame teisės akte nustatytu periodiškumu.

VII SKYRIUS

REIKALAVIMAI AVARINĖS PARENGTIES PLANŲ RENGIMUI

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI AVARINĖS PARENGTIES PLANŲ IR AVARINĖS PARENGTIES INSTRUKCIJŲ RENGIMUI

29. Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytą licenciją, pirminį avarinės parengties planą turi parengti

atsižvelgdamas į galimų branduolinių ir radiologinių avarių BEO padarinių analizės rezultatus, pirminės saugos analizės ir pagrindimo rezultatus, BEO techninę specifikaciją.

30. Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą licenciją ir šio straipsnio 2 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytus leidimus, ir šių licencijų ir (ar) leidimų turėtojas galutinį avarinės parengties planą turi parengti atsižvelgdamas į atnaujintos galimų branduolinių ir radiologinių avarių BEO padarinių analizės rezultatus, atnaujintos saugos analizės ir pagrindimo rezultatus, BEO techninę specifikaciją, BEO statybos metu atliktas projekto modifikacijas ir pagal konstrukcijų, sistemų ir komponentų bandymų, atliktų pagal su VATESI suderintą BEO pripažinimo tinkamu eksploatuoti programą, rezultatus, BEO avarinio eksploatavimo procedūrų aprašus ir neprojektinių avarių valdymo gairių aprašus.

31. Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytą leidimą, galutinį avarinės parengties planą turi atnaujinti atsižvelgdamas į atnaujintos galimų branduolinių ir radiologinių avarių BEO padarinių analizės rezultatus, galutinės saugos analizės ir pagrindimo rezultatus, BEO techninę specifikaciją, bandymų, atliktų pagal suderintą su VATESI BEO pripažinimo tinkamu eksploatuoti programą panaudojant branduolines ir (arba) branduolinio kuro ciklo medžiagas, rezultatus ir neprojektinių avarių valdymo gairių aprašus.

32. Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą licenciją, avarinės parengties planą (toliau – BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties planas) turi parengti atsižvelgdamas į atnaujintos galimų branduolinių ir radiologinių avarių BEO padarinių analizės rezultatus, BEO eksploatavimo nutraukimo saugos analizės ir pagrindimo rezultatus, galutinį branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo planą, BEO techninę specifikaciją ir neprojektinių avarių valdymo gairių aprašus.

33. Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytą licenciją, avarinės parengties planą (toliau – Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties planas) turi parengti atsižvelgdamas į galimų branduolinių ir radiologinių avarių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo atliekyne padarinių analizės rezultatus, veiklos saugos analizės ir pagrindimo rezultatus, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo atliekyno techninę specifikaciją.

34. Reikalavimų 29–33 punktuose nurodytuose avarinės parengties planuose turi būti vartojamos Lietuvos Respublikos teisės aktuose vartojamos sąvokos. Tais atvejais, kai dėl objektyvių aplinkybių avarinės parengties planuose vartojamos kitos nei Lietuvos Respublikos teisės aktuose vartojamos sąvokos arba jos apibrėžiamos kitaip nei Lietuvos Respublikos teisės aktuose, šios sąvokos ir jų apibrėžimai privalo būti nurodyti avarinės parengties planuose.

35. Rengiant Reikalavimų 29–33 punktuose nurodytus avarinės parengties planus būtina atsižvelgti į prognozuojamas avarių nulemtas sąlygas (pavyzdžiui, jonizuojančios spinduliuotės lygį, taršą cheminėmis medžiagomis, garsą, drėgnumą, temperatūrą) BEO patalpose ir aikštelėje.

36. Reikalavimų 29–33 punktuose nurodyti avarinės parengties planai turi derėti su Reikalavimų 4.4 papunktyje nurodytu teisės aktu ir savivaldybių, kurių teritorijose yra branduolinės energetikos objektai arba kurių teritorijose galimi žalingi avarių padariniai, ekstremaliųjų situacijų valdymo planais.

37. Reikalavimų 29–33 punktuose nurodytų avarinės parengties planų nuostatų įgyvendinimui turi būti parengtos avarinės parengties instrukcijos, kuriose turi būti nurodomi avarinės parengties planų nuostatų įgyvendinimui būtini veiksmai ir priemonės.

ANTRASIS SKIRSNIS

PIRMINIS AVARINĖS PARENGTIES PLANAS

38. Pirminiame avarinės parengties plane turi būti pateiktas planuojamų įdiegti avarinės parengties užtikrinimo organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis bus įgyvendinti BEO avarinei parengčiai Reikalavimų V skyriuje keliami reikalavimai, aprašymas.

39. Pirminiame avarinės parengties plane pateikiamos informacijos tikslas yra parodyti, kad BEO planuojamos avarinės parengties organizacinės ir techninės priemonės įgyvendins avarinės parengties tikslus BEO eksploatavimo etape.

40. Pirminio avarinės parengties plano struktūra ir turinys turi atitikti Reikalavimų 41 punkto nuostatas. Pirminio avarinės parengties plano rengimas, derinimas, tvirtinimas, atnaujinimas turi būti reglamentuoti Reikalavimų 29 punkte nurodytų pareiškėjų ir (ar) licencijos turėtojų vadybos sistemos dokumentuose.

41. Pirminiame avarinės parengties plane turi būti:

41.1. bendrosios nuostatos. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

41.1.1. planuojama vykdyti avarinės parengties politika, kurioje pateikiami vadovybės ketinimai (siekliai), prioritetai, veiklos kryptys bei pagrindiniai principai BEO avarinės parengties srityje;

41.1.2. pirminio avarinės parengties plano tikslai;

41.1.3. pirminio avarinės parengties plano taikymo apimtis (BEO, kuriems bus taikomas šis planas, sąrašas);

41.1.4. Lietuvos Respublikos teisės aktų ir branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų, kuriais vadovaujantis parengtas pirminis avarinės parengties planas, sąrašas;

41.1.5. avarinės parengties instrukcijų, techninių dokumentų, avarinių tarnybų dokumentų, susijusių su pirminio avarinės parengties plano tikslų įgyvendinimu, sąrašas;

41.1.6. pirminiame plane vartojamų sąvokų ir sutrumpinimų sąrašas;

41.2. avarinės parengties planavimas. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

41.2.1. BEO avarinės parengties kategorijos ir avarių klasės;

41.2.2. avarių sąrašas ir jų galimų padarinių aprašymas;

41.2.3. avarių valdymui, avarių padarinių švelninimui ir avarių padarinių likvidavimui reikalingų civilinės saugos sistemos pajėgų, neįeinančių į avarinės parengties organizacijos sudėtį, sąrašas, jų funkcijos avarinės parengties srityje bei priemonės avarijos likvidavimui;

41.2.4. avarių valdymui, avarių padarinių švelninimui ir avarių padarinių likvidavimui įsigyti reikalingos paslaugos, darbai ir (ar) priemonės iš už BEO aikštelės ribų esančių fizinių ir (ar) juridinių asmenų;

41.2.5. avarinės parengties organizacijos struktūra, sudėtis ir funkcijos. Turi būti pateikiamas avarinės parengties organizacijos narių pareigybių sąrašas bei struktūrinė avarinės parengties organizacijos schema;

41.2.6. planuojama avarių valdymui skirta infrastruktūra (avarių valdymo centras, techninio palaikymo centras ir kitos avarių valdymui skirtos patalpos);

41.2.7. keitimosi informacija apie avariją, jos pradžią ir pabaigą avarinės parengties organizacijoje, tarp avarinės parengties organizacijos ir avarinių tarnybų bei BEO darbuotojų organizavimo užtikrinimas;

41.2.8. pranešimų apie avariją, jos pradžią ir pabaigą teikimo valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms užtikrinimas;

41.2.9. planuojamos avarių valdymo priemonės ir ištekliai, komunikacijos priemonės;

41.3. reagavimas į avarijas. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

41.3.1. avarinės parengties organizacijos sušaukimo bei pirmųjų pranešimų valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms pateikimo užtikrinimas;

41.3.2. avarių valdymo veiksmų organizavimo ir koordinavimo su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis užtikrinimas;

41.3.3. avarijos padarinių švelninimo veiksmų (žalos vertinimas, gaisrų gesinimas, medicininės pagalbos nukentėjusiems BEO teikimas, avarinių tarnybų įtraukimas) užtikrinimas;

41.3.4. tvarka, kuria vadovaujantis avarijos atveju, prireikus, būtų gaunamos Reikalavimų 41.2.3 ir 41.2.4 papunkčiuose nurodytos paslaugos ir (ar) priemonės;

41.3.5. veiksmai, vykdytini išorinių pavojų atveju;

41.3.6. planuojamų skubių apsaugomųjų veiksmų BEO darbuotojams taikymo, pirminių rekomendacijų dėl skubių apsaugomųjų veiksmų už BEO sanitarinės apsaugos zonos ribų teikimo užtikrinimas;

41.3.7. avariją likviduojančių darbuotojų apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės organizavimas;

41.3.8. informacijos apie avarijos eigą ir galimus padarinius visuomenei ir žiniasklaidai teikimo organizavimas;

41.3.9. medicininės ir psichologinės pagalbos nukentėjusiems nuo jonizuojančiosios spinduliuotės teikimo organizavimas;

41.3.10. sistema, skirta BEO pradinių įvykių ir radionuklidų išmetimui aptikti, avarijos klasifikavimui atlikti ir preliminariai vertinti avarijos padarinius;

41.3.11. radiologinės žvalgybos organizavimas;

41.3.12. BEO aplinkos ir infrastruktūros atstatomųjų darbų organizavimas;

41.3.13. finansinių lėšų BEO avarinės parengties organizavimui užtikrinimas;

41.3.14. su reagavimu į avariją susijusių įrašų ir duomenų valdymo organizavimas;

41.4. pasirengimo reaguoti į avarijas planavimas. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

41.4.1. pasirengimo fazės įgyvendinimo užtikrinimas;

41.4.2. planuojamų avarinei parengčiai užtikrinti būtinų organizacinių ir techninių priemonių parengimas;

41.4.3. avarijų valdymui ir jų padarinių likvidavimui reikiamų pareigybių, jų funkcijų ir atsakomybių nustatymas;

41.4.4. planuojamų patalpų, skirtų avarijų valdymui, įrengimas ir palaikymas;

41.4.5. avarinės parengties organizacijos ir BEO darbuotojų mokymų ir pratybų organizavimas;

41.4.6. vadybos sistemos dokumentuose įtvirtintų avarinės parengties procedūrų įdiegimas ir palaikymas.

42. Pirminis avarinės parengties planas galioja iki galutinio avarinės parengties plano patvirtinimo.

TREČIASIS SKIRSNIS GALUTINIS AVARINĖS PARENGTIES PLANAS

43. BEO galutiniame avarinės parengties plane turi būti pateiktas BEO įdiegtų avarinės parengties užtikrinimo organizacinių ir techninių priemonių, įgyvendinančių BEO avarinei parengčiai V skyriuje keliamus reikalavimus, aprašymas.

44. Galutinio avarinės parengties plano struktūra ir turinys turi atitikti Reikalavimų 41 punkto nuostatas. Galutinio avarinės parengties plano rengimas, derinimas, tvirtinimas, atnaujinimas turi būti reglamentuoti Reikalavimų 30 punkte nurodytų pareiškėjų ir (ar) licencijos turėtojų vadybos sistemos dokumentuose.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BEO EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO VYKDYMO AVARINĖS PARENGTIES PLANAS

45. BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties plane turi būti pateiktas įdiegtų avarinės parengties užtikrinimo organizacinių ir techninių priemonių, įgyvendinančių BEO avarinei parengčiai Reikalavimų V skyriuje keliamus reikalavimus, aprašymas.

46. BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties plane pateikiamos informacijos tikslas yra parodyti, kad BEO įdiegtos avarinės parengties organizacinės ir techninės priemonės įgyvendins avarinės parengties tikslus BEO eksploatavimo nutraukimo etape.

47. BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties plano rengimas, derinimas, tvirtinimas, atnaujinimas turi būti reglamentuoti Reikalavimų 32 punkte nurodytų pareiškėjų ir (ar) licencijos turėtojų vadybos sistemos dokumentuose.

48. BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties plano struktūrai ir turiniui taikomi Reikalavimų 41 punkte nustatyti reikalavimai.

PENKTASIS SKIRSNIS

UŽDARYTO RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ ATLIEKYNŲ AVARINĖS PARENGTIES PLANAS

49. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties plane turi būti pateiktas įdiegtų avarinės parengties užtikrinimo organizacinių ir techninių priemonių, įgyvendinančių uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinei parengčiai Reikalavimų V skyriuje keliamus reikalavimus, aprašymas.

50. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties plane pateikiamos informacijos tikslas yra parodyti, kad uždarytame radioaktyviųjų atliekų atliekyme įdiegtos avarinės parengties organizacinės ir techninės priemonės įgyvendins avarinės parengties tikslus vykdant uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūrą.

51. Avarinės parengties plano struktūra ir turinys turi atitikti Reikalavimų 52 punkto nuostatas. Avarinės parengties plano rengimas, derinimas, tvirtinimas, atnaujinimas turi būti reglamentuoti Reikalavimų 33 punkte nurodytų pareiškėjų ir (ar) licencijos turėtojų vadybos sistemos dokumentuose.

52. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties plane turi būti:

52.1. bendrosios nuostatos. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

52.1.1. vykdoma avarinės parengties politika, kurioje pateikiami vadovybės ketinimai (siekliai), prioritetai, veiklos kryptys bei pagrindiniai principai uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties srityje;

52.1.2. avarinės parengties plano tikslai;

52.1.3. avarinės parengties plano taikymo apimtis (BEO, kuriems bus taikomas šis planas, sąrašas);

52.1.4. Lietuvos Respublikos teisės aktų ir branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų, kuriais vadovaujantis parengtas avarinės parengties planas, sąrašas;

52.1.5. avarinės parengties instrukcijų, techninių dokumentų, avarinių tarnybų dokumentų, susijusių su avarinės parengties plano tikslų įgyvendinimu, sąrašas;

52.1.6. avarinės parengties plane vartojamų sąvokų ir sutrumpinimų sąrašas;

52.2. avarinės parengties planavimas. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

52.2.1. uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties kategorijos ir taikomos avarių klasės;

52.2.2. avarių sąrašas ir jų galimų padarinių aprašymas;

52.2.3. avarių valdymui, avarių padarinių švelninimui ir avarių padarinių likvidavimui reikalingų civilinės saugos sistemos pajėgų, neįeinančių į avarinės parengties organizacijos sudėtį, sąrašas, jų funkcijos avarinės parengties srityje bei priemonės avarijos likvidavimui;

52.2.4. avarių valdymui, avarių padarinių švelninimui ir avarių padarinių likvidavimui įsigyti reikalingos paslaugos, darbai ir (ar) priemonės iš už uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno aikštelės ribų esančių fizinių ir (ar) juridinių asmenų;

52.2.5. avarinės parengties organizacijos struktūra, sudėtis ir funkcijos. Pateikiamas avarinės parengties organizacijos narių pareigybių sąrašas bei struktūrinė avarinės parengties organizacijos schema;

52.2.6. avarijų valdymui skirta infrastruktūra (avarijų valdymo centras, techninio palaikymo centras ir kitos avarijų valdymui skirtos patalpos);

52.2.7. keitimosi informacija apie avariją, jos pradžią ir pabaigą avarinės parengties organizacijoje tarp avarinės parengties organizacijos ir avarinių tarnybų bei uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno personalo užtikrinimo organizavimas;

52.2.8. pranešimų apie avariją, jos pradžią ir pabaigą teikimo valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms organizavimas;

52.2.9. avarijų valdymo priemonės ir resursai, komunikacijos priemonės;

52.3. reagavimas į avarijas. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

52.3.1. avarinės parengties organizacijos sušaukimo bei pirmųjų pranešimų valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms pateikimo organizavimas;

52.3.2. avarijų valdymo veiksmų organizavimo ir koordinavimo su valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms užtikrinimas;

52.3.3. avarijos padarinių švelninimo veiksmų (žalos vertinimas, gaisrų gesinimas, medicininės pagalbos nukentėjusiems uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno aikštelėje teikimas, avarinių tarnybų įtraukimas) organizavimas;

52.3.4. tvarka, kuria vadovaujantis avarijos atveju, prireikus, būtų gaunamos Reikalavimų 40.2.3 ir 40.2.4 papunkčiuose nurodytos paslaugos ir (ar) priemonės;

52.3.5. veiksmai, vykdytini išorinių pavojų atveju;

52.3.6. skubių apsaugomųjų veiksmų uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno darbuotojams taikymas;

52.3.7. avariją likviduojančių darbuotojų apsaugos organizavimas;

52.3.8. informacijos apie avarijos eigą ir galimus padarinius visuomenei teikimo organizavimas;

52.3.9. medicininės ir psichologinės pagalbos nukentėjusiems nuo jonizuojančiosios spinduliuotės teikimas;

52.3.10. sistema, skirta uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno pradinėms avarinėms sąlygoms ir radionuklidų išmetimui aptikti, avarijos klasifikavimui atlikti ir preliminariai vertinti avarijos padarinius;

52.3.11. radiologinės žvalgybos organizavimas;

52.3.12. informacijos teikimo visuomenės informavimo priemonėms organizavimas;

52.3.13. uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno aplinkos ir sistemų atstatomųjų darbų organizavimas;

52.3.14. finansinių lėšų uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties organizavimui užtikrinimas;

52.3.15. su reagavimu į avariją susijusių įrašų ir duomenų valdymo organizavimas;

52.4. pasirengimo reaguoti į avarijas planavimas. Šioje dalyje turi būti aprašyta:

52.4.1. pasirengimo fazės įgyvendinimo užtikrinimas;

52.4.2. avarinei parengčiai užtikrinti organizacinių ir techninių priemonių parengimas;

52.4.3. avarinei parengčiai užtikrinti reikiamų pareigybių, jų funkcijų ir atsakomybių nustatymas;

52.4.4. planuojamų patalpų, skirtų avarijų valdymui, įrengimas ir palaikymas;

52.4.5. avarinės parengties organizacijos ir uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno personalo mokymų ir pratybų organizavimas;

52.4.6. vadybos sistemos avarinės parengties procedūrų įdiegimas ir palaikymas.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

AVARINĖS PARENGTIES PLANO IR GALUTINIO AVARINĖS PARENGTIES PLANO IŠBANDYMO TVARKA

53. Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą licenciją, arba šios licencijos turėtojas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2

papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 2 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytus leidimus, turi organizuoti pratybas ir išbandyti galutinį avarinės parengties planą bei parengti galutinio avarinės parengties plano išbandymo ataskaitą (pratybų ataskaitą). Galutinis avarinės parengties planas turi būti išbandytas pasirenkant galutiniame avarinės parengties plane aprašytą neprojektinės avarijos scenarijų.

54. Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 2 arba 3 punktuose nurodytų licencijų turėtojas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytą leidimą, turi pakartotinai pratybų metu išbandyti Reikalavimų 31 punkte nurodytą atnaujintą galutinį avarinės parengties planą ir parengti jo išbandymo ataskaitą (pratybų ataskaitą). Atnaujintas galutinis avarinės parengties planas turi būti išbandytas pasirenkant atnaujintame galutiniame avarinės parengties plane aprašytą neprojektinės avarijos scenarijų.

55. Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą licenciją, turi organizuoti pratybas ir išbandyti BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties planą bei parengti šio plano išbandymo ataskaitą (pratybų ataskaitą). Pareiškėjas, siekiantis gauti Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 22 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytą licenciją, turi organizuoti pratybas ir išbandyti uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties planą bei parengti šio plano išbandymo ataskaitą (pratybų ataskaitą). Šiame punkte nurodyti avarinės parengties planai turi būti išbandyti pasirenkant juose plane aprašytą neprojektinės avarijos scenarijų.

56. Po Reikalavimų 53–55 punktuose nurodytų pratybų parengtoje avarinės parengties plano išbandymo ataskaitoje (pratybų ataskaitoje) turi būti aprašyta:

56.1. pratybų tikslai;

56.2. pratybų ataskaitoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai;

56.3. pratybų eiga ir atlikti pratybų dalyvių veiksmai;

56.4. pratybų vertinimo rezultatai, pastebėjimai, rekomendacijos, geroji praktika ir pasiūlymai gerinimui;

56.5. pratybų išvados.

57. Pratybų išvadose turi būti patvirtinta, kad avarinės parengties planas ir jo įgyvendinimui skirti žmogiškieji ištekliai bei priemonės yra tinkami užtikrinti avarinę parengtį ir įgyvendinti avarinės parengties organizacines ir technines priemones.

58. Atsižvelgiant į pratybų metu nustatytas rekomendacijas (jei jų yra) turi būti parengtas koreguojamųjų priemonių planas, skirtas pratybų metu nustatytoms rekomendacijoms įgyvendinti.

59. Koreguojamųjų priemonių plane turi būti pateikta:

59.1. trumpa informacija apie pratybų ataskaitą (pratybų pavadinimas, pratybų atlikimo data, pratybų ataskaitos patvirtinimo data ir numeris);

59.2. pratybų metu nustatytoms rekomendacijoms įgyvendinti ir trūkumams pašalinti skirtos koreguojamosios priemonės;

59.3. koreguojamųjų priemonių įgyvendinimo terminai;

59.4. asmenys, atsakingi už kiekvienos koreguojamosios priemonės įgyvendinimą.

60. Galutinio BEO avarinės parengties plano, uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties plano bei BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties plano išbandymo metu nenustačius trūkumų, kurie galėtų sutrukdyti užtikrinti avarinę parengtį ir įgyvendinti avarinės parengties organizacines ir technines priemones, šie planai laikomi tinkamais.

SEPTINTASIS SKIRSNIS AVARINĖS PARENGTIES PLANŲ PERŽIŪRA

61. Galutinis BEO avarinės parengties planas, uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties planas bei BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties planas ir su jais susijusios avarinės parengties instrukcijos turi būti peržiūrimi kas 3 metus po jų patvirtinimo.

62. Reikalavimų 61 punkte nurodyti avarinės parengties planai turi būti peržiūrimi nesuėjus Reikalavimų 61 punkte nustatytam terminui, esant BEO gyvavimo etapo ar veiklos pakeitimams ir atsižvelgiant į:

62.1. BEO ar uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno veiklos pakeitimus;

62.2. darbuotojų, vykdančių funkcijas BEO avarinės parengties organizacijoje, skaičiaus pokyčius;

62.3. eksploatavimo patirties analizės metu nustatytas koreguojamąsias priemones;

62.4. pratybų metu nustatytas rekomendacijas;

62.5. branduolinę ir radiacinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus.

63. Atnaujinti Reikalavimų 61 punkte nurodyti planai turi būti pateikti VATESI peržiūrai ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jų atnaujinimo dienos.

64. VATESI, vadovaudamasi Reikalavimų VII skyriaus nuostatomis bei Reikalavimų II skyriuje išvardytais teisės aktais, Reikalavimų 4.2 papunktyje nurodyto teisės akto 34 straipsnio 2 dalies terminais įvertina plano atitiktį Reikalavimas ir Reikalavimų II skyriuje nurodytiems teisės aktams ir pateikia išvadas Licencijos turėtojui dėl plano atitikties jiems.

65. Reikalavimų 61 punkte nurodyti avarinės parengties planai, atlikus jų peržiūrą vadovaujantis Reikalavimų 61 ir 62 punktų nuostatomis, po VATESI peržiūros, nurodytos Reikalavimų 64 punkte, turi būti išbandyti pratybų metu.

66. Įvykdęs pratybas Licencijos turėtojas, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų, parengia avarinės parengties plano išbandymo ataskaitą (pratybų ataskaita) ir ją teikia VATESI.

67. Reikalavimų 66 punkte nurodytoje avarinės parengties plano išbandymo ataskaitoje (pratybų ataskaitoje) pateikiama Reikalavimų 56 ir 57 punktuose nurodyta informacija.

68. Atsižvelgiant į pratybų metu nustatytas rekomendacijas (jei jų yra) Licencijos turėtojas parengia koreguojamųjų priemonių planą, skirtą pratybų metu nustatytoms rekomendacijoms įgyvendinti, atitinkantį Reikalavimų 59 punkto nuostatas.

69. Licencijos turėtojo parengtas koreguojamųjų priemonių planas, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo pratybų ataskaitos patvirtinimo, turi būti pateiktas VATESI.

70. Galutinio BEO avarinės parengties plano, uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno avarinės parengties plano bei BEO eksploatavimo nutraukimo vykdymo avarinės parengties plano išbandymo metu nenustačius trūkumų, kurie galėtų sutrukdyti užtikrinti avarinę parengtį ir įgyvendinti avarinės parengties organizacines ir technines priemones, šie planai laikomi tinkamais.

71. Atlikus Reikalavimų 61 punkte išvardytų avarinės parengties planų išbandymą vadovaujantis 52, 53, 54 ir 65 punktais, vėliau planai turi būti išbandomi ne rečiau nei kartą per metus stalo ir (ar) funkcinių pratybų metu, ir ne rečiau kaip kas 3 metus kompleksinių pratybų metu.

72. Licencijos turėtojas avarinės parengties dokumentus turi saugoti iki BEO ar radioaktyviųjų atliekų atliekyno licencijos panaikinimo.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

73. Asmuo, pažeidęs šiuos Reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo ir (arba) Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Įsakymas

Nr. [22.3-243](#), 2020-12-16, paskelbta TAR 2020-12-16, i. k. 2020-27440

Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2020 m. sausio 21 d. įsakymo Nr. 22.3-18 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.3.1-2020 „Avarinės parengties užtikrinimas branduolinės energetikos objektuose“ patvirtinimo“ pakeitimo

